

REFERAT

19.12.2024
Side 1 af 9

Mødedato:	Onsdag den 11. december 2024
Mødetid:	Kl. 16.00 til kl. 18.00
Mødested:	Blixens, lokale DS-105 Karen Blixens Boulevard 7, 8220 Brabrand
Deltagere:	Repræsentanter for foreninger/organisationer: <ul style="list-style-type: none">• Bent Hviid, Idrætssamvirket Århus• Pil Birkefeldt Møller Pedersen, Bioscience (AU)• Nikolaj Sass Ebsen, Dansk Botanisk Forening• Søren Højager, Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus (DN)• Sebastian Jonshøj, Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus (DN)• Arne Bager, Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF)• Henning Ettrup, Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdelingen Aarhus• Ole Bøgh Vinther, Friluftsrådet i Århus Bugt• Christian Johansen, Århus Jæggerråd• Brian Munk Hulgaard, Landboforeningerne• Ralf Maks Jensen, Østjysk Familielandbrug• Anders Busse, Naturstyrelsen, Søhøjlandet• Søren Wümpelmann Juhl, Dansk Skovforening• Simon Grünfeld, Teknik og Miljø, Formand• Lene Vinther Larsen, Natur-afdl., Sekretær• Jette Bøjesen (referent), Natur og Miljø• Nina Ullvit, Kommuneplan, Aarhus Kommune• Peter Søgaard, Natur, Aarhus Kommune• Lars Eg Hoppe, Natur, Aarhus Kommune Afbud fra: <ul style="list-style-type: none">• Niels Aage Skovbo, Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF)• Nina Tofte Hansen, Arternes Aarhus• Søren Hald, Naturstyrelsen, Søhøjlandet
Kopi til:	Suppleanter og hovedforeninger, jf. kontaktdata

TEKNIK OG MILJØ

Natur og Miljø
Aarhus Kommune

Naturafdelingen

Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Telefon: 8940 2213
Direkte telefon: 8940 4025
Mobil: 2920 8154

Direkte e-mail:
leja@aarhus.dk

Sag: EMN-2023-001261
Sagsbehandler:
Lene Vinther Larsen

Formand Simon Grünfeld (SG) bød velkommen til mødet – og en særlig velkomst til Pil Birkefelt Møller Pedersen, som er ny repræsentant for Aarhus Universitet (isf. Anders S. Barfod) – og desuden velkommen til Anders Busse, som deltog i dagens mødet isf. Søren Hald, Naturstyrelsen.

19.12.2024
Side 2 af 9

1. **Opfølgning på referat fra seneste møde (mandag d. 6. maj)**

Ingen kommentarer hertil.

2. **Orientering om Vand- og Naturparker samt 'perspektivarealer' ifm. den forestående Kommuneplanrevision** v. Nina Ullvit, Peter Søgaard, m.fl.

På baggrund af en række slides lagde Nina Ullvit ud med at præsentere Aarhus Kommunes ambitioner indenfor Vand- og Naturparker ifm. den forestående revision af Kommuneplanen. (Titlen: Vand- og Naturparker er ændret fra 'blågrønne parker' – hermed er det nemmere at forstå for alle parter, hvad hensigten er med parkerne).

Vand- og Naturparker:

- skal bidrage til at beskytte de godt 7.000 ha sårbare grundvandsområder, der endnu er ubeskyttede.
- er et supplement til indsatsplaner. Indsatsplanerne skal sikre pesticidfri drift på sårbare områder.

Parkerne skal have et omfang på ca. 8.000 ha, hvoraf ca. 4.000 ha er landbrugsareal, hvor målsætningen for arealanvendelsen fremover er **multifunktionel**.

Vand- og Naturparker markerer de områder, hvor der er særligt potentiale for- og ønske om, at grundvandsbeskyttelsen kan løftes ved hjælp af synergievendelser. Indsatsplanerne skal sikre pesticidfri drift på sårbare områder.

Der er udpeget i alt 11 Vand- og Naturparker, i alt ca. 8.150 ha, heraf:

- Ca. 4.500 ha marker, hvoraf ca. 1000 ha pt. ikke er i omdrift.
- Ca. 2.500 ha eksisterende natur, skov eller sø.
- Resterende arealer er infrastruktur/vejareal, fritliggende boliger, golfbaner, mv.

Grundfortællingen er, at der i disse områder (Vand- og Naturparker) ikke skal ske byudvikling eller placeres tekniske anlæg, men derimod udvikles ny natur og rekreative muligheder.

Perspektivarealer til Vand- og Naturparker:

I alt ca. 3.500 ha, heraf:

- Ca. 2.800 ha marker, hvoraf ca. 200 ha pt. ikke er i omdrift.
- Ca. 275 ha eksisterende natur, skov eller sø.
- Ca. 550 ha er udpeget som mulige arealer til solceller.

19.12.2024
Side 3 af 9

Med klimaforliget i foråret 2024 blev målene for det samlede skov- og naturdække i 2030 ændret fra: 12.000 ha (4.000 ha natur + 8.000 ha skov) til 16.000 ha, svarende til 1/3 af kommunens areal.

Samtidig blev ambitionen for solcelleudbygning hævet med 400 ha (til i alt 1.500 ha) samt yderligere 3 vindmøller (foruden de 3 mulige vindmølleområder tidligere udpeget).

Udfordringen er, at målene til en vis grad lægger beslag på de samme arealer, hvorfor der bliver brug for at arbejde med multifunktionelle anvendelser.

Nina Ullvit forklarede, at ift. Kommuneplantillæg vedtaget i 2022 konkretiserer og udbygger den nye blå-grønne hovedstruktur (i udkast til Kommuneplan 2025), i en ring rundt om byen, med et 'hængsel' til nærliggende bysamfund. - Værdifulde landbrugsjorder er fortsat stort set friholdt, mens Vand- og Naturparkerne lægger sig op ad og supplerer bysamfundene og byvækstområderne mest muligt

Peter Søgaard supplerede med det nuværende arbejde omkring jordfordeling, mhp. at maksimere synergierne i gennemførelsen heraf (- drikkevandsbeskyttelse, samarbejder med f.eks. Northside, Klimaskovfonden, Naturstyrelsen, mv.)

Der blev spurgt til den interne procedure for udpegning af arealer til skovrejsning (til urørt skov), hvortil Peter oplyste, at det indtil videre er sket pba. hidtidige udpegninger (med inddragelse af Velas, Seges, osv. – til orientering). Pt. forventes en høringsfase inden sommerferien.

Der blev spurgt til, hvilke faktorer der vægtes højest. Hertil var svaret, at drikkevandsinteresser/-beskyttelse er det grundlæggende kriterium. Biodiversitet er dog en vigtig merværdi – foruden skabelsen af større sammenhængende grønne arealer, når vi arbejder multifunktionelt med omlægning af arealer.

Peter orienterede om, at der i natur/skov stadig vil være skovbrug – alt afhængigt af finansieringen/finansieringsmodeller. Biodiversitetsmål bygges ind i incitamentsmodellen og den udbetalte compensation. Derudover bestemmer lokale forhold, markedet og tilskudsmuligheder, hvilke ydelser skov- og naturprojekter på privat jord får fokus på.

Sebastian Jonshøj opfordrede til, at der fastholdes fokus på den eksisterende politiske målsætning om at skabe 1.000 ha vild natur med helårsgræsning – Vi skal skabe nogle incitamenters for at skabe reel vild natur.

19.12.2024
Side 4 af 9

Peter Søgaard nævnte, at der er udfordringer hermed, idet lodsejerne skal have incitamenters (Aarhus Kommune bliver ikke nødvendigvis en større jordejer).

Slutteligt blev der spurgt til økonomien, – og hvorvidt det er Aarhus Vand, der skal betale.

Hertil oplyste Simon Grünfeld, at Aarhus Kommune indtil videre har fået 85 mio. kr. til strategiske opkøb af jorde (- hvor Aarhus Vand betaler halvdelen af jordens pris). - Business casen/-finansieringsmodellen er, at Aarhus Kommune så finder samarbejdspartnere (eks. Seges, Klimaskovfonden, Northside, mv.), og det samme gælder for anlæg af områderne til formål som rekreativitet, naturlig hydrologi mv. og efterfølgende drift.

3. **Naturprojekter, herunder Grønne Projekter 2025** – v. Lene Vinther Larsen samt **300 ha ny natur syd for Aarhus** v. Lars Hoppe og Peter Søgaard

Lars Hoppe præsenterede projekt '300 ha ny natur syd for Aarhus', Biodiverse Cities (EU-projekt) – en grøn ring bestående af fem del-lokaliteter, og der er skabt god opmærksomhed igennem borgerinddragelse via formidling via mødesteder og en grøn campingvogn, der er blevet skabt gode snakke (alle inputs er katalogiseret). Der er også lavet skole-/børnprojekter i området.

Den Grønne Gruppe (Beder/Malling) har været meget aktiv, bl.a. med at reklamere for arrangementer. Borgerne foretrækker stille aktiviteter (ikke mountainbike-spor eller 'tivolisering').

Der er blevet udsat store græssende dyr (Galloway kvæg), der bidrager til biodiversiteten. Og der er indkøbt store sten til udlægning i området, og udsprede håndindsamlede frø. Desuden er høslet-materiale fra Moesgaard blevet spredt ud over området, og der er blevet tilført afskåret materiale fra vejtræer for at skabe forskellige levesteder til vild natur.

Peter Søgaard fortalte, at der i løbet af vinteren bliver gennemført en række udbud (stier, stenstrøning, mv.). Der bliver skabt masser af variation og bragt meget vand tilbage i området.

Lars Hoppe rundede af (præsentation vedlagt med fotos fra området).

4. Den Grønne Trepert – betydningen for Aarhus Kommune og Østjylland v. Simon Grünfeld

19.12.2024
Side 5 af 9

SG gav en kort indflyvning til 'Grøn Trepert', hvor der bliver tale om den største omlægning siden 1800-tallet: knap 400.000 ha landbrugsjord skal omlægges til skov- (250.000 ha) og lavbundslande (140.000 ha). Det nye Trepertsministerium skal samle de eksisterende ordninger.

Aarhus Kommune bakker op om 'Grøn Trepert', men incitaments-strukturen mangler, men forhåbentlig bliver der opbakning til frivillig omlægning af arealer.

SG understregede, at Aarhus Kommune har fuld fokus på den multifunktionelle arealanvendelse med særlig fokus på beskyttelse af drikkevandsressourcer og lavbundslande.

Samtidig er der fokus på ændret arealanvendelse hen imod øget produktion af fødevarer til mennesker frem for dyrefoder, som angivet i Klimaplan 2025-2030.

SG nævnte, at der fortsat arbejdes på at få gennemført klimalavbundsprojekt i Maden.

Anders Busse. Naturstyrelsen nævnte, at Aarhus Kommune er 'unikke', idet der siden 1989 er blevet rejst en del ny skov i kommunen, hvorfor der er en stor andel af ung skov. Meget af skoven er 'på offentlige hænder'.

SG understregede, at Aarhus Kommune ikke ønsker at eje al skov og natur, så ser gerne, at private beholder arealer med skov, natur o.l..

5. Den Grønne Trepert – v. Sebastian Jonshøj, DN (se vedlagte præsentation)

SJ: Har været relativt tæt på forløbet, DN som interesseorganisation, bl.a. med et partsindlæg.

Udgangspunktet var formelt, at man i regeringsgrundlaget havde vedtaget en klimaafgift på landbruget. – En enestående chance for DN til at medvirke/indgå i trepartsforhandlingerne og løfte en række af foreningens mærkesager.

Processen for Treperten bestod formelt af 15 formelle møder, med én DN deltager (+ én sekundant og styregruppe).

Aftalen blev indgået d. 24. juni 2024.

En historisk aftale – et paradigmeskifte - med samtænkning af flere relaterede problemstillinger, i modsætning til silotænkning.

En fælles erkendelse af behovet for en ny retning – målene er de rigtige, nu afhænger det af implementeringen.

19.12.2024
Side 6 af 9

Vi har nu en bredt forankret politisk aftale, der kan resultere i levedygtighed (- også på den lange bane).

Med et nyt Trepartsministerium (- og KL-oprustning) kan det muligvis blive svært at finde tilstrækkeligt med kvalificerede medarbejdere (eks. udtagningspecialister).

SJ gennemgik kort aftalens hovedpunkter, og han mener, at der bliver tilført nye midler.

DN tager æren for, at 100.000 ha udrørt skov blev indskrevet i aftalen. I lighed med Klimaloven skal Danmark ha' en Biodiversitetslov, der er bindende, hvilket har været efterspurgt i årevis.

Penge til pyrolyse (en ny, uprøvet teknologi) er en del af kompromisset.

Herefter gennemgik SJ kort div. kritikpunkter ifm. Treparten:

Udtagningen vil betyde 11% reduktion i husdyrholdet. (DN/Concito).

Det er skrevet ind i trepartsaftalen, at økologisk produktion skal understøttes.

Drikkevandsbeskyttelse er 'top pf mind'.

Ifm. den lokale implementering af Treparten forestår der et kæmpe puslespil med relevante aktører herom (9 regionale styregrupper).

Der er meget pres på processen. Man har fået 2025 til at lave omlægningsplaner, og allerede medio 2026 skal status ligge klar (mhp. implementering af kvælstofregulering i 2027).

SG takkede Sebastian, og understregede, at det er meget ambitiøst, med en minister der har 'hånden på kogepladen' - og stor sammenhæng i de forskellige dagsordener.

SG bekræftede, at Aarhus Kommune kører 'for fuld skrue', og at man ser flere positive takter i arbejdet.

Anders Busse, Naturstyrelsen nævnte, at drikkevand skal med ind i arbejdet med det samme, og at kommunerne må ha' ansvaret herfor. Naturstyrelsen er nødt til at opkøbe hele bedrifter, inkl. bygninger – og tage tabet på staldene.

SG oplyste, at i Aarhus Kommune tager jordfonden tabet ved opkøb af hele bedrifter.

Pil Birkefeldt, AU nævnte, at urørte skove og naturnationalparker kommer til at bidrage positivt ift biodiversiteten (10% strengt beskyttet natur).

SG tilføjede, at det vil fremme inddragelsen af biodiversitet, hvis universiteterne kan blive en tydelig del af ministeriernes videre arbejde.

19.12.2024
Side 7 af 9

Slutteligt blev der spurgt til, om der ifm. introduktion af vand- og naturparker er udpeget arealer til helårsgræsning – hvilket dog endnu ikke er sket på nuværende tidspunkt.

6. **Meddelelser og orientering** (inkl. fastlæggelse af datoer for Det Grønne Råds møder 2025)

LVL oplyste, at 'Grønne projekter' skubbes til næste møde, idet det passer fint ift. et Grønnere Aarhus.

Ifm. Grønne projekter 2025 var den oprindeligt udmeldte deadline d. 19. december (- link til ansøgningsskema udsendes).

LVL informerede om, at en indstilling omkring bindende mål for naturindsatser, herunder opnåelse af naturkvalitetsmål, er på vej til Byrådet (– med korrigerende handlinger ift. pleje af eksisterende naturområder).

Ifm. forslag til Klimaplan 2025-2030 bliver I inviteret til et arrangement i jan/februar 2025.

Der er i 2024 gennemført flere vandløbsrestaureringsprojekter i det åbne land. Målet er at lykkes med Vandområdeplanerne.

Datoer for Det Grønne Råds møder i 2025:

Følgende datoer blev foreslået (- invitationer bliver fremsendt i Outlook):

Onsdag d. 26. marts møde kl. 16:00-18:00

Onsdag d. 3. september møde + egen udflugt, ca. kl. 13:00 - 18:00

Onsdag d. 26. november møde + julefrokost, kl. 16:00 – ca. 20:30.

OBS:

Pga. Corona-nedlukning i den forgangne byrådsperiode er der indtil videre kun afholdt én udflugt mellem Teknisk Udvalg og Det Grønne Råd.

Hvis der er interesse herfor fra begge parter, kan den planlagte udflugt i september evt. fremrykkes til **mandag d. 26. maj**, hvor Teknisk Udvalg har et forlænget møde i kalenderen. – Afklaring følger ifm. Rådets møde i marts.

Meddelelser fra Rådets medlemmer:

Sebastian Jonshøj informerede kort fra Skovbrugerrådet (nedsat ifm. debatten om Moesgård Vildskov - benyttelse/beskyttelse, mv.).

19.12.2024

Side 8 af 9

Hér havde man haft udpeget arbejdsgrupper mhp. zoner. Rådets medlemmer var dog nået frem til, at det ikke gav mening i Marselisborgskovene pga. layout'et, mv., og man valgte i stedet 'sameksistens'.

Der er opnået enighed om at tilvejebringe arealer med vild natur (ved omlægning af stier mv).

7. Evt.

Ingen kommentarer hertil.

Emner til kommende møder:

19.12.2024
Side 9 af 9

- a. Strategi for etablering af 'Naturpark Aarhus Ådal' fra DSF – næste skridt**
- b. Mere om biodiversitet ved vejkanter. Fra DOF og Friluftsrådet**
- c. EU-Life projekter**
- d. Oplæg om borgerinddragelse.**